

Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneği Avrupa - Akdeniz Mülki İdare Amirleri Toplantısı

27 - 29 Ekim 2011 Marakeş / FAS

Kasım TURGUT / Mülkiye Başmüfettişi

Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneğinin düzenlemiş olduğu Avrupa- Akdeniz Gözlemci Ülkeler Mülki İdare Amirleri Toplantısı Fas'ın Marakeş şehrinde gerçekleştirilmiştir. Türk İdareciler Derneğinin'de üye olduğu Avrupa Mülki İdare Amirleri Derneği (EASTR) Avrupa- Akdeniz Gözlemci Ülkeler Mülki İdare Amirleri Toplantısı 27- 29 Ekim tarihleri arasında Fas İçişleri Bakanlığı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Türkiye'den Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Saffet Arkan BEDÜK, Dernek Yönetim Kurulu Üyeleri; Mustafa GÜLER, Kasım TURGUT, Sabri BAŞKÖY, Mehmet ŞAHİN ve Personel Genel Müdürlüğünden Daire Başkanı Cemil KILINÇ katılmıştır.

Avrupa'nın 15 farklı ülkesinden ve 4 Kuzey Afrika'da ülkesinden toplam 80 vali, kaymakam veya eşdeğer görevde olanların katıldığı toplantıda; "Sürdürülebilir Kentsel Kalkınmada

Mülki İdare Amirlerinin Rolü " konusu farklı yönleriyle ele alınmış ve katılımcılar kendi ülkelerindeki sistemleri, yaşanan sorunları anlatmışlardır.

Toplantıda Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Saffet Arkan BEDÜK; "Türkiye'de Sosyal Uyum Programları, SODES Projesi ve Uygulanmasında Mülki İdare Amirlerinin Rolünü " anlatan bir sunum gerçekleştirmiştir.

Toplantıda öncelikle Avrupa Mülki İdare Birliği'nin "Gözlemci Ülke" statüsünde bulunan ülkelerden (Mısır, Ürdün, Fas, Tunus) katılan temsilciler kendi ülkelerinde devlet taşra yapılanmasının mevcut durumu ve yeniden yapılandırma çalışmaları hakkında bilgi sunmuşlardır. Gözlemci ülke statüsünde bulunan ülke temsilcilerinin yapmış oldukları sunumlarda öne çıkan hususlar aşağıya çıkarılmıştır.

Toplantıya katılan ülkelerin (Mısır, Tunus, Ürdün, Fas) tamamında mer-

kezi idarenin taşra temsilcileri aynı zamanda kırsal alandaki yerel yönetimlerin temsilcisi konumundadır.

Bu ülkelerin tamamında yerelleşme ve taşra devlet teşkilatlarının yeniden yapılanması çalışmaları başlatılmıştır ve devam etmektedir. Bu kapsamda ülke temsilcileri Türkiye'den katılan heyete ortak yönetim kültürünü paylaştıklarını bu sebeple yeniden yapılanma sürecinde Türkiye'nin deneyimlerinden yararlanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Ürdün'de yerelleşme eğilimlerini uygulamaya koyan yasa 2011 yılında çıkarılmış olmasına rağmen, yeni kurulan hükümet bu yasanın uygulamasını askıya almıştır. Ancak ülkede yerelleşme ve yetkilerin merkezden taşraya devredilmesi konusunda güçlü bir eğilim olduğu ifade edilmiştir.

Mısır'da yeniden yapılanma kapsamında Anayasa değişikliği çalışmalarının devam ettiği, bu çerçevede yerel yönetimlerde ve kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmalarını yürütmek üzere bir birim oluşturulduğu ve çalışmaların devam ettiği anlatılmış ve Türkiye uygulamalarından yararlanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Bu ülkelerde kamu yönetimi içerisinde mülki idare amirleri oldukça güçlü bir pozisyonda olup, yeniden yapılanma çalışmalarını da yine mülki idare amirleri yürütmektedir.

Fas'ta kırsal alanda kalkınmanın ve sosyal gelişmenin sağlanması için özel programlar uygulanmaktadır. Ülkemizde uygulanan KÖYDES, BELDES ve SODES benzeri prog-

ramın daha da geliştirilmesi için Türkiye’deki uygulamalar konusunda bilgi talebi olmuş, işbirliği talepleri dile getirilmiştir.

Fas’ta uygulanan “İnsani Gelişme Ulusal girişimi” adlı program, ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayarak toplumdaki farklılıkları ve eşitsizlikleri asgari seviyeye indirerek, vatandaşların topluma ve devlete bağlılığını pekiştirmeyi amaçlamaktadır.

Fas’ta uygulanan; “İnsani Gelişme Ulusal Girişimi” adlı program beş ana başlıkta çalışmaları içermektedir. Bunlar; 1-Kırsal alanlarda yoksulluğu önleme programları 2- Nüfusu 20 binden fazla olan şehirlerde sosyal dışlanma ile mücadele programları, 3- Gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi programı 4- Güvencesizliğe karşı koruma programları 5- Toprak düzenlemeleri – Toprak miktarının artırılması çalışmaları. Bu program aynı zamanda eğitim, sağlık istihdam, altyapı, kültür, gençlik ve spor alanlarında kapsamlı çalışmaları içermektedir.

Toplantıda; “Sürdürülebilir Kentleşme” ekseninde dört oturum gerçekleştirilmiştir.

Kentsel gelişim süreklilik arz etmektedir ve durdurulması söz konusu değildir. Bu sebeple kentsel gelişim sürdürülebilir olarak kabul edilmelidir. Kentsel gelişim sürecinde yer alan aktörler gerçek zorluklardan oluşan ve bazen çelişkiyle sonuçlanan farklı yönler arasında bir denge gözetmek zorundadır. Kentsel gelişmenin dengeli şekilde sürdürülebilir kılınması

için merkezi idarenin taşra temsilcilerine farklı ülkelerde farklı roller verilmiştir. Bu kapsamda ülke temsilcileri dört ana başlıkta “sürdürülebilir kentleşme” konusunda dört ana başlıkta sunumlarını gerçekleştirmişlerdir. Bu başlıklar 1- İstihdam destekli ekonomik aktiviteler, 2-Sosyal uyum için uygun bir ortam, 3- Her türlü şehir şebekeleri, 4- Kent nüfusunun her türlü tehdide karşı korunması. Bu oturumların ana konuları ve katılımcılar aşağıya çıkarılmıştır.

1- Ekonomik Gelişme ve İstihdam

Bu oturumda; konut-istihdam dengesi, büyüme ve gelişme kutupları, kentsel - kırsal alan farklılıkları, iş - uygunluk eğitimi başlıklarında sunumlar gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda mülki idare amirlerinin ekonomik gelişme ve istihdam konusundaki yönlendirici ve koordinasyon sağlama rolüne dikkat çekilmiştir. Merkezi hükümetin politikalarının hayata geçirilmesi için bölgesel düzeyde gelişme planlarının yapılması ve uygulanması, belirlenen bölgelerde kırsal alan ve kentsel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi, iş uygunluk eğitimlerinin sağlanması ve işverenlerle nitelikli işgücünün bir araya getirilmesi konularında merkezi yönetim, yerel yönetim ve iş dünyası arasındaki koordinasyon rolüne değinilmiştir.

2- Kentlerde Sosyal Uyum

Bu oturumda; Kentlerde tüm temel hizmetlere erişim, dezavantajlı yerleşim yerlerinin entegrasyonu ve tolere edilmesi, sosyal farklılıkların gideril-

mesi, sağlık hizmetlerine erişim, eğitimde başarının korunması başlıklarında sunumlar gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda mülki idare amirlerinin şehirlerde bireylerin kent yaşamına uyumu, dezavantajlı grupların sosyal hayata etkin katılımı konularındaki yönlendirici ve koordinasyon sağlama rolüne dikkat çekilmiştir. Merkezi hükümetin politikalarının hayata geçirilmesi konularında merkezi yönetim birimleri, belediyeler ve merkezi idare arasındaki koordinasyonun etkili bir şekilde sağlanması konusundaki rolüne rolünün önemli olduğu vurgulanmıştır.

3- Şehir Şebekeleri

Bu oturumda; şehirlerde su, elektrik, atık, ulaştırma, dijital teknolojiye ilişkin şebekelerin kesintisiz sağlanması, güvenliğinin korunması konularında sunumlar yapılmıştır. Bazı ülkelerde network sistemlerinin (şehir şebekeleri) koordinasyonunda valilere önemli roller verildiği gözlemlenmiştir.

4- Kent Nüfusunun Korunması

Bu Oturumda; Taşkınlar, endüstriyel riskler ve diğer afetlerle ilgili şehirlerde önleme, planlama, programlama ile ilgili sunumlar yapılmıştır. Bu konu çerçevesinde şehirlerde olması muhtemel afetler konusunda mülki idare amirlerinin sorumlulukları ele alınmıştır.

Toplantının Sonuçları:

- Toplantıya katılan gözlemci statüdeki ülkelere (Mısır, Tunus, Ürdün, Fas) yerelleşme ve taşra

devlet teşkilatlarının yeniden yapılanması çalışmaları başlatılmıştır ve devam etmektedir. Bu çerçevede ülke temsilcileri Türkiye’den katılan heyete ortak yönetim kültürünü paylaştıklarını bu sebeple yeniden yapılanma sürecinde Türkiye’nin deneyimlerinden yararlanmak istediklerini belirtmişlerdir.

- Arap Baharı olarak adlandırılan demokratikleşme çabalarının yaşandığı ülkelerin yeniden yapılanma çalışmalarında Türkiye’nin rol üstlenebileceği yönündeki beklentilerin Avrupa Mülki Amirleri Derneği temsilcilerinde de olduğu gözlemlenmiştir.
- Avrupa ülkelerinden; Fransa, Macaristan, Finlandiya, İspanya ve İngiltere’de devletin taşra yapılanması ile ilgili yeniden yapılanma çalışmaları devam etmektedir.
- Finlandiya, Macaristan ve Polonya’da bölgesel düzeyde güçlü merkezi idare yapılanmaları gerçekleştirilirken, İspanya’da bölgesel düzeyde otonom yapılanmalar oluşturulmuştur. İngiltere’de ise yerel yönetim eksenli yeniden yapılanma çalışmaları 2010 yılındaki mali kriz sonrası ele alınmış ve daha küçük birimlerin oluşturulması yönünde çalışma yapılmıştır.
- Kuzey Afrika ülkelerinde kamu yönetimi içerisinde mülki idare amirleri oldukça güçlü bir pozisyonda olup, yeniden yapılanma çalışmalarını da yine mülki idare amirleri yürütmektedir.
- Kuzey Afrika ülkelerinde kırsal kalkınma çabalarının proje ve programlarla yürütüldüğü görülmektedir. Fas’ta kırsal alanda kalkınmanın sağlanması ve sosyal gelişmenin sağlanması için özel programlar uygulanmaktadır. Ülkemizde uygulanan; KÖYDES, BELDES ve SODES benzeri programın daha da geliştirilmesi için Türkiye’deki uygulamalar konusunda bilgi talebi olmuş, işbirliği talepleri dile getirilmiştir.

- Fas’ta uygulanan “İnsani Gelişme Ulusal Girişimi” adlı kapsamlı program, ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayarak toplumdaki farklılıkları ve eşitsizlikleri asgari seviyeye indirerek vatandaşların topluma ve devlete bağlılığını pekiştirmeyi amaçlamaktadır.
- Bazı ülkelerde mülki idare amirlerinin hakem veya danışma fonksiyonlarının ön plana çıktığı ve başarılı uygulama sonuçları olduğu gözlemlenmiştir.
- Gelecek dönemde önemli meselelerde (büyük projelerin uygulanması, çevre, su kaynaklarının kullanılması vb) mülki idare amirlerinin hakem ve danışma rolünün daha da ön plana çıkacağı değerlendirilmektedir.
- Merkezi idarenin taşra kuruluşları üzerinde mülki idare amirleri tarafından yapılan mali denetimin, kaynakların etkin ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak açısından önemi bulunmaktadır.
- Mülki idare amirleri hükümetin taşradaki temsilcileri olarak, hükümet politikalarını yerel düzeyde anlatmaları ve yereldeki talepleri de merkezi idareye aktarmaları konusundaki rolleri günümüzde daha da önemli olmaya başlamıştır.
- Kamu harcamalarının yerel düzeyde etkin olarak izlenmesi için mülki idare amirlerine görev ve sorumluluklar verilebilir.
- Merkezi hükümet programlarının etkili ve başarılı bir şekilde uygulanması için mülki idare amirlerinin hayati role sahip olduğu görülmektedir.
- Sağlıklı, eşit ve güvenli bir toplumun oluşturulması için, merkezi idare ve yerel idareler arasında etkili bir koordinasyon ve işbirliğinin bölgesel düzeyde sağlanması gerekmektedir.
- Sağlıklı, eşit ve güvenli bir toplum için, çevre konuları, şehir güvenliği, yangın ve kurtarma servisi, yasal hakların korunması, kamu ser-

visi, sağlık ve eğitim imkânlarının iyileştirilmesi konularında, mülki idare amirlerine uygulama boyutunda rollerin verilmesi gerekmektedir.

- Güvenli bir toplum için; sağlıklı ve güvenli bir çevre, etkili bir acil durum hizmeti, ekonomideki açıkların ve yolsuzluk uygulamalarının önlenmesi, güvenlik birimlerinin yönlendirilmesi ve denetimi konularında mülki idare amirlerinin uygulama ve koordinasyondan sorumlu olmaları gerekmektedir.
- Günümüzde devletlerin karşı karşıya olduğu problemlere sağlıklı çözümler geliştirilebilmesi için bölgesel düzeydeki yapılanmaların daha etkin olduğu kabul edilmektedir. Devlet taşra temsilciliklerinin bölgesel düzeyde yapılandırılması yönünde güçlü eğilimler bulunmaktadır.
- Ekonomik gelişme, kamu kaynaklarının tasarruflu bir şekilde harcanması, çevre ve ulaşım sorunlarının bölgesel düzeyde ele alınması gerektiği kabul edilmektedir.
- Her türlü göçle gelen istihdam sorunlarının çözülmesi için, valilerin koordinasyonunda arz ve talep kesimlerinin bir araya getirilmesine yönelik bazı ülkelerde (İtalya) mekanizmalar geliştirilmiştir.
- İstihdam sorunun bölgesel düzeyde ele alınması ve ilgili kesimleri valilerin koordine etmesi için mekanizmaların geliştirilmesi ne vurgu yapılmıştır.
- Bütün ülkelerde kalkınma girişimleri özellikle kırsal kalkınma girişimleri mülki idare amirlerinin öncülüğünde yürütülmektedir. Kalkınma girişimlerini mülki idare amirlerinin koordine etmesi konusunda ülkelerde genel yaklaşım bulunmaktadır.
- Bazı ülkelerde network sistemlerinin (şehir şebekeleri) koordinasyonunda valilere önemli roller verilmiştir.